

Nærings- og fiskeridepartementet  
Postboks 8004 Dep  
0030 Oslo

14/7879

29.10.2014

## **Høring – NOU 2014:4 Enklere regler – bedre anskaffelser. Forenkling av det norske anskaffelsesregelverket**

Det vises til Nærings- og fiskeridepartementets brev av 20. juni d.å.

Utenriksdepartementet har følgende merknader:

Det kan være krevende å gjøre gode anskaffelser. Etter Utenriksdepartementets (UDs) mening er oppnåelse av formåls- og ressurseffektive offentlige anskaffelser, først og fremst en kompetanseutfordring. Et regelverk kan ikke kompensere for mangel på kompetanse, men vil kunne stimulere til kompetansehevende tiltak. UD mener at regelverkets fremste verdi finnes i de grunnleggende prinsippene. Derfor bør disse løftes frem til fordel for fokuset på detaljerte prosedyreregler som kan bli vel rigide når de nedfelles i lov og forskrift.

### **1. PRIMÆR ANBEFALING**

Utenriksdepartementet har god erfaring med å anvende et «minimumsregelverk» for en rekke av sine anskaffelser. Dette ved at de av Norges utenriksstasjoner som er lokalisert utenfor EU/EØS-området, kun er forpliktet til å følge lov om offentlige anskaffelser. I tillegg er disse utenriksstasjonene som andre organisatoriske enheter i UD, pålagt å innhente kvalitetssikring og eventuelt bistand ved anskaffelser over kr 500.000. Utenriksdepartementet mener at de anskaffelser som foretas ved de nevnte utenriksstasjoner ikke står tilbake for andre anskaffelser i UD som er underlagt hele anskaffelsesregelverket. Det kritiske er god ledelse, veiledning og bistand.

Et regelverk basert på utvalgets anbefalinger vil etter UDs oppfatning, også gi rom for store variasjoner i praksis. Utfyllende rutiner, veiledning og støttetjenester må derfor være tilgjengelig uavhengig av hvor mye man forenkler regelverket for mindre anskaffelser. Det bør dessuten utvises stor varsomhet med å nedfelle i forskrift

detaljerte prosedyreregler som skal gjelde for alle anskaffelser. Da bør man være temmelig sikker på at «skoen passer alle». Det er mye godt å si om de anbefalte prosedyrene for tilbudskonkurranser med hensyn til at de legger opp til en etterlengtet fleksibilitet. Men de har også noen vesentlige ulemper ved at de gir uforutsigbarhet for leverandører og at de avviker vesentlig fra prosedyrer over terskelverdiene. Utenriksdepartementet stiller spørsmål ved om prosedyrene er tilstrekkelig gjennomtenkt. Vil disse prosedyrene sikre «beste praksis»?

På denne bakgrunn vil Utenriksdepartementet primært anbefale at den norske delen av anskaffelsesregelverket blir utformet som et minimumsregelverk i tråd med forenklingsutvalgets skisse til et slikt. Det vil si et regelverk basert på de grunnleggende prinsippene, et skriftlighetskrav og en kunngjøringsplikt. UD anbefaler videre at Nærings- og fiskeridepartementet fortsetter å vektlegge veiledningsarbeidet om offentlige anskaffelser, men med ambisjon om enda enklere og mer praktiske veiledninger.

## 2. SEKUNDÆR ANBEFALING

Sekundært, dersom det blir besluttet å utforme et mer detaljert regelverk, vil Utenriksdepartementet støtte utvalgets flertall i de fleste anbefalinger, med følgende unntak:

- Ad. kontrakter som er omfattet av unntaksbestemmelser i nytt anskaffelsesdirektiv, jamfør NOU 2014:4, kapittel 12.3.2. Her foreslår forenklingsutvalget at de særnorske reglene skal pålegge oppdragsgivere en plikt til å sikre konkurranse for enkelte kontrakter som ikke er omfattet av en slik plikt i EU sitt nye anskaffelsesdirektiv. Utenriksdepartementet anbefaler derimot at man prinsipielt følger direktivet uten å innføre ytterligere plikter i det norske anskaffelsesregelverket.
- Ad. unntak fra detaljerte prosedyreregler for visse kontrakter, jamfør NOU 2014:4, kapittel 12.4. Kontraktene som her omhandles gjelder helse- og sosialrelaterte tjenester. Dette er utenfor Utenriksdepartementets typiske arbeidsfelt og UD tar derfor ikke standpunkt til utvalgets anbefalinger på dette området.

Utenriksdepartementet ønsker også å kommentere utvalgets anbefaling om formålsbeskrivelse og grunnleggende prinsipper, jamfør utredningens (NOU) kapittel 9 og 10. UD har stor sans for den forenkling og tydeliggjøring som foreslås. Når det gjelder formålsformuleringen er utvalgets forslag (flertallet) «*effektiv bruk av samfunnets ressurser og konkurranse om offentlige kontrakter*». UD tror at svært mange intuitivt vil tolke effektiv ressursbruk som «kostnadseffektivitet». Da risikerer man å miste fokuset på «behovsdekningen» som er det helt grunnleggende formålet med å gjøre anskaffelser. NOU 2014:4 omtaler dette godt og informativt i kapittel 9, herunder at effektiv ressursbruk må forstås både som formåls effektivitet og kostnadseffektivitet.

UD skulle ha ønsket at formålsbeskrivelsen ble mer selvforklarende med hensyn til en slik forståelse, men samtidig så forbilledlig enkel og tydelig som utvalgets flertall foreslår. I mangel av et bedre forslag bør det vurderes å innta presiseringen «formåls- og kostnadseffektiv bruk av samfunnets ressurser...» i formålsbeskrivelsen.

Det er for øvrig et godt grep å skille formål fra prinsipper. Det er også hensiktsmessig å koke ned antall prinsipper til de fire som er de helt grunnleggende slik utvalgets flertall foreslår. Prinsippene må uansett forklares i veiledninger og opplæringssammenheng, men det er vesentlig enklere å kommunisere og huske få prinsipper enn flere.

Dersom det blir aktuelt å gjennomføre en pilotfase for et minimumsregelverk, vil Utenriksdepartementet gjerne bli forespurt.

Med vennlig hilsen

Kristian Jervell  
avdelingsdirektør

Mette Kristin Ek  
rådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevet signatur.